HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

^אמעלים היו שכר ללוים דברי רבי יהודה רבי מאיר אומר לא היו מעלים להן שכר וחוזר לשררה שהיה בה דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר ^בלא היה חוזר לשררה שהיה בה: **גמ'** אמר רב כהנא מחלוקת בשש דמר סבר [1]לכם לקליטה ומר סבר לכם לכל צרכיכם אבל בארבעים ושתים דברי הכל היו מעלין להם שכר א"ל רבא הא ודאי (א) ^אלכם לכל צרכיכם משמע אלא אמר רבא ^גמחלוקת בארבעים ושתים דמר סבר [2]ועליהם תתנו כי הנך לקליטה ומר סבר ועליהם תתנו כי הנך מה הנך לכל צרכיכם אף הני נמי לכל צרכיכם אבל בשש ^דדברי הכל לא היו מעלים להן שכר: חוזר לשררה שהיה בה כו': תנו רבנן [3]ושב אל משפחתו ואל אחוזת אבותיו ישוב למשפחתו הוא שב [^ה] ואינו שב למה שהחזיקו אבותיו דברי ר"י ר"מ אומר אף הוא שב למה שהחזיקו אבותיו אל אחוזת אבותיו כאבותיו וכן בגולה [א] כשהוא אומר ישוב לרבות את הרוצח מאי וכן בגולה כדתניא [4]ישוב הרוצח אל ארץ אחוזתו לארץ אחוזתו הוא שב ואינו שב למה שהחזיקו אבותיו דברי רבי יהודה ר"מ אומר אף הוא שב למה שהחזיקו אבותיו גמר שיבה שיבה מהתם:

הדרן עלך אלו הן הגולין

ואלו ^ההן הלוקין ^והבא על אחותו ועל אחות אביו ועל אחות אמו ועל אחות אשתו ועל אשת אחיו ועל אשת אחי אביו ועל הנדה ^זאלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ^חממזרת ונתינה לישראל בת ישראל לנתין ולממזר ^ג)^טאלמנה וגרושה חייבין עליה משום (ב) שני שמות ^יגרושה וחלוצה אינו חייב אלא משום אחת בלבד: ^כהטמא שאכל את הקדש והבא אל המקדש טמא ואוכל חלב ודם ונותר ופגול וטמא והשוחט ומעלה בחוץ והאוכל חמץ בפסח והאוכל והעושה מלאכה ביום הכפורים והמפטם את השמן והמפטם את הקטורת והסך בשמן המשחה והאוכל נבילות וטריפות שקצים ורמשים אכל טבל ומעשר ראשון שלא נטלה תרומתו ומעשר שני ^ךוהקדש שלא נפדו כמה יאכל מן הטבל ויהא חייב רבי שמעון אומר כל שהוא וחכמים אומרים ^לכזית אמר להן רבי שמעון ^(ה)אי אתם מודים לי ^מבאוכל נמלה כל שהוא שהוא חייב אמרו לו ^נמפני שהיא כברייתה אמר להן אף ^(ו)חטה אחת כברייתה: **גמ'** חייבי כריתות קא תני חייבי מיתות ב"ד לא קתני מתניתין מני רבי עקיבא היא דתניא אחד חייבי כריתות ואחד חייבי מיתות בית דין ישנו

מעלים היו. העריס שכר ללוים שרולחים שוכרים מהם את בתי הדירה: **חוזר לשררה שהיה בה.** אם היה נשיא או ראש בית אב ^(ז)חוזר לגדולתו כשישוב לעירו במיתת כה"ג: **גמ' מחלוקת בשש.** ערי מקלט: **לכם.** לרולחים נאמר והיו לכם העריס למקלט: **ושב אל משפחתו.** בעבד עברי כתיב כשיולא חפשי בשש או ביובל: **למה שהוחזקו אבותיו.** לשררה: **אל אחוזת אבותיו כאבותיו.** סיפא דמילתיה דרבי מאיר היא ומביא ראיה לדבריו מסוף המקרא שחוזר לגדולתו שנאמר ואל אחוזת אבותיו אל כל חזקת אבותיו: **וכן בגולה.** כמחלוקת בעבד עברי כך מחלוקת ברולח שגלה וחזר במיתת הכהן ומהכא יליף דכשהוא אומר כאן ישוב קרא יתירא דמלי למכתב ושב אל משפחתו ואל אחוזת אבותיו ולשתוק: **לרבות את הרולח.** דמופנה לדון הימנו גזירה שוה נאמר כאן ישוב ונאמר ברולח ישוב הרולח אל ארץ אחוזתו כדמפרש ואזיל מאי וכן בגולה ומסקנא גמר שיבה שיבה מהתם:

הדרן עלך אלו הן הגולין

אלו הן הלוקין. אלו לאו דוקא דתנא ושייר לוקין טובא אלא תנא חייבי כריתות לאשמועינן דיש מלקות בחייבי כריתות ותנא אלמנה וגרושה לאשמועינן ^(ג)אלמנה וגרושה חייב עליה משום שתי שמות וכו' ותנא טבל ומעשר ראשון שלא נטלה תרומתו דלא מפרש לאו דידהו בהדיא וכן הקדש שלא נפדה ואיידי דתנא הקדש תנא מעשר שני ^(ד)בהדיא דתרוייהו מלקות דידהו משום מחוסרי פדייה וכן ברובן יש דבר חדש: ^(ה)**נתינה.** מן הגבעונין היא ומלקות משום לא תתחתן בם (דברים ז): **אלמנה וגרושה.** שנתאלמנה מאיש אחד ונתגרשה מאיש אחר חייב עליה שתי מלקות משום שתי שמות משום שתי אזהרות שםתיהן מפורשות במקרא ואזהרה אתרוייהו קיימא: **גרושה וחלולה.** גרושה והיא חלולה אינו חייב עליה אלא משום גרושה שהחלולה אינה כתובה אלא מרבויא מייתינן לה דתניא בקדושין (דף עח.) גרושה ^(ח)אין לי אלא גרושה חלולה מנין ת"ל ואשה: **טמא שאכל את הקודש.** אזהרתו מפרש בגמרא ^(ט): **נותר.** כתיב ביה (שמות כט) ושרפת את הנותר באש לא יאכל כי קדש הוא. ואזהרת פגול נמי מהכא מדכתיב כי קדש הוא כלומר מפני שהוא קודש שנפסל למדנו מכאן כל שבקדש פסול בא הכתוב ליתן לא תעשה על אכילתו והכי אמרינן לקמן ואזהרת טמא והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל (ויקרא ז): **והשוחט.** קדשים בחוץ או המעלה קדשים בחוץ. אזהרת מעלה השמר לך פן תעלה וגו' (דברים יב) אזהרת שוחט ילפינן בזבחים בפרק השוחט והמעלה (דף קז.) איכא דיליף מלא יזבחו עוד וגו' [ויקרא יז] ואיכא דיליף לה מגזירה שוה דהבאה הבאה שוחט ממעלה: **האוכל ביום הכפורים.** ויליף אזהרתיה בפרק בתרא דיומא (דף פא.): **המפטם את השמן.** העושה שמן בדוגמת שמן המשחה. ואזהרתיה ובמתכונתו לא תעשו כמוהו (שמות ל) וכן בקטורת ובמתכונתה לא תעשו לכם (שם): **והסך בשמן המשחה.** מאותו שעשה משה במדבר דכתיב על בשר אדם לא ייסך (שם): **אכל טבל.** אזהרתיה מולא יחללו את קדשי בני ישראל אשר ירימו [ויקרא כב] בעתידין לתרום הכתוב מדבר והכי מפרש לה בסנהדרין באלו הן הנשרפין (דף פג.): **ומעשר ראשון שלא נטלה תרומתו.** אף הוא טבל: **ומעשר שני שלא נפדה.** והוא אוכלו חוץ לירושלים וכתיב לא תוכל לאכול בשעריך וגו' (דברים יב): **הקדש שלא נפדה.** אזהרתו אינו מפורשת כל כך ונראה בעיני דמהכא אתא דתניא (סנהדרין שם) הזיד במעילה רבי אומר במיתה וחכמים אומרים באזהרה ואמרי' ^(י)מאי טעמיה דרבי אתיא חטא חטא מתרומה ורבנן מיעט רחמנא ומתו בו ולא במעילה ממיתה הוא דמעטיה וגזירה שוה כדקיימא קיימא וילפינן אזהרה למעילה מאזהרה דתרומה דכתיב בה וכל זר לא יאכל קדש ורוב הלכות מעילה היא למדה ^(כ)מתרומה בתורת כהנים ^(ל)בגזירה שוה זו: **באוכל נמלה גרסינן שהוא חייב.** משום שרץ השורץ על הארץ: **גמ' חייבי כריתות קתני.** כל חייבי כריתות שאין בהן מיתת ב"ד הוזכרו במשנתנו לענין מלקות ואחד מכל חייבי מיתות בית דין לא הוזכר בה ללקות אם התרו בו למלקות:

מעלים היו שכר ללוים. פי' רולחים הבאים ודרים שם לריכין להעלות מס וארנונא ללוים דלא תימא גזירת המלך על הלוים לעכב אותם בעירן: **לכם** לכל צרכיכם. דאין לריכים להעלות שום דבר ללוים: **גמר** שיבה שיבה. נראה דהיינו דוקא לרבי מאיר דאלטריך לג"ש אבל לרבי יהודה הא איכא קרא בהדיא גבי רולח וא"כ הא דקתני לעיל וכן בגולה כו' ממילתא דר' מאיר הוא:

הדרן עלך אלו הן הגולין

ואלו הן הלוקין הבא על אחותו כו'. תנא ושייר טמא ששימש זר שאכל תרומה ובעל מום ששימש אונן מקריב מזיח חושן מכבה גחלת על גבי מערכה אלא לא חשיב לאוי גרידי אלא באותן שיש בהן חידוש והא דקא חשיב כריתות דאין בהן מיתת ב"ד לאשמועינן דאע"ג דאיכא כרת לוקין ואין צריך למצוא בהם חידוש בהנך כריתות דקתני ובקונטרס דחק למצוא בהם חידוש אלמנה לכהן גדול נקט משום דבעי למיתני אלמנה וגרושה חייב משום שתי שמות:

גרושה וחלוצה אינו חייב אלא אחת. פי' הקונט' משום ^(מ)גרושה דחלולה מייתי לה (ו) ואשה גרושה משמע לפירושו דבחלולה לחודא איכא מלקות דאורייתא וזה אינו דהא אמרינן בפ' עשרה יוחסין (קדושין דף עח.) (אחות) חלולה דרבנן והא דלעיל תנא וחלולה אגב גרושה תניא אי נמי מכת מרדות דרבנן ובהא כיון דהיא גם גרושה לוקה בה מלקות דגרושה שהיא דאורייתא ולא לקי מכת מרדות דרבנן:

רבי

מסורת הש"ס

א) [בילה כח: סוכה מ. מגילה ז: ב"ק קב.], ב) כתובות לא:, ג) קדושין עח., ד) [עי' תוס' זבחים מה. ד"ה דומיא], ה) [בסדר המשנה אין], ו) [עי' תוס' חולין לו. בסוף ד"ה מ"ט דרבנן וכו' מה שהניחו בתימה], ז) [בס"א: דין], ח) [ויקרא כא], ט) [לקמן יד:], י) [שם פד.], כ) [בס"א: מעילה הן למדין], ל) [ויקרא דבורא דחובא פרשה יא], מ) רש"א משום דחלולה מגרושה,

◆

תורה אור השלם

1. וְהָיוּ לָכֶם הֶעָרִים לְמִקְלָט מִגֹּאֵל וְלֹא יָמוּת הָרֹצֵחַ עַד עָמְדוֹ לִפְנֵי הָעֵדָה לַמִּשְׁפָּט: במדבר לה יב

2. וְאֵת הֶעָרִים אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לַלְוִיִּם אֵת שֵׁשׁ עָרֵי הַמִּקְלָט אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לָנֻס שָׁמָּה הָרֹצֵחַ וַעֲלֵיהֶם תִּתְּנוּ אַרְבָּעִים וּשְׁתַּיִם עִיר: במדבר לה ו

3. וְיָצָא מֵעִמָּךְ הוּא וּבָנָיו עִמּוֹ וְשָׁב אֶל מִשְׁפַּחְתּוֹ וְאֶל אֲחֻזַּת אֲבֹתָיו יָשׁוּב: ויקרא כה מא

4. כִּי בְעִיר מִקְלָטוֹ יֵשֵׁב עַד מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדֹל וְאַחֲרֵי מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדֹל יָשׁוּב הָרֹצֵחַ אֶל אֶרֶץ אֲחֻזָּתוֹ: במדבר לה כח

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' לכם לכל לרכיכם. נ"ב ע"ל דף ט ע"א דדרשינן ליה למעוטי דוקא לכם ולא לגרים: (ב) במשנה משום שתי שמות וכו' והאוכל חלב: (ג) רש"י ד"ה אלו וכו' לאשמועי' דאלמנה וגרושה: (ד) שם בא"ד מעשר שני בהדיה: (ה) ד"ה נתינים מן הגבעונים הן ומלקות: (ו) תוס' ד"ה גרושה וכו' דחלולה מייתי לה מוי"ו ואשה גרושה משמע דבא לפרש דבחלולה לחודא:

◆

הגהות הגר"א

[א] גמ' כשהוא אומר ל"ל שנאמר:

◆

מוסף רש"י

ואלו הן הלוקין. אם התרו בהן (כתובות לא:). אלמנה וגרושה. בא על אלמנה שהיא גרושה, חייבין עליה משום שני שמות. משום אלמנה ומשום גרושה (קדושין עח.:).

עין משפט נר מצוה

פב א מיי' פ"ח מהל' רולח הלכה י:

פג ב מיי' שם פ"ז הלי"ד:

פד ג ד מיי' שם פ"ח הל"י:

פה [ה] מיי' פ"ג מהל' עבדים דין ח:

א ו מיי' פי"ט מהל' סנהדרין הלכה א [מן סי' א עד סי' ז] ופ"א מהל' איסורי ביאה הל"ז:

ב ז מיי' פי"ט מהל' סנהדרין הל"ד [סי' קנא קנג] ופי"ז מהלכות איסורי ביאה הלכה ב ג:

ג ח מיי' פי"ט מהלכות סנהדרין הל"ד [סי' קנז] ופט"ו מהל' א"ב הל"ב:

ד ט מיי' פי"ז מהלכות איסורי ביאה הל' ט:

ה י מיי' שם הלכה ז:

ו כ הכל במיי' פי"ט מהל' סנהדרין:

ז ל מיי' פ"י מהלכות מאכלות אסורות הל' יט והלכה כד:

ח מ נ מיי' שם פ"ב הל' כא סמג לאוין קלב:

◆

רבינו חננאל

מעלות ^(א) היו שכר ללוים מפני ששוכנין בהן: חוזר לשררה שהיה בה דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר לא היה חוזר לשררה: אחד הרוצח שגלה ואחד הנמכר לעבד עברי כשחוזרין אין חוזרין לשררה שהיו בה דברי רבי יהודה:

הדרן עלך
אלו הן הגולין

ואלו הן הלוקין הבא על אחותו ועל אחות אביו כו'. דייקינן מדקתני חייבי כריתות במתניתין וחייבי מיתות לא קתני ש"מ מתניתין ר' עקיבא היא דתני ר' עקיבא חייבי כריתות ישנן בכלל מלקות ארבעים שאם עשו תשובה ב"ד של מעלה מוחלין להן חייבי מיתות ב"ד אינן בכלל מלקות ארבעים שאם עשו תשובה אין ב"ד של מטה מוחלין להן: ותניא אחד חייבי כריתות ואחד חייבי מיתות ב"ד ישנן בכלל מלקות ארבעים דברי ר' ישמעאל שנא' והפלא ה' הפלאה זו היא מלקות וכתיב אם לא תשמור לעשות את כל דברי התורה הזאת:

א) כ"ה הגיר' בירושלמי וכצ"ל ברש"י וז"ש היו העריס כו':